

але також інтегрованістю держави в міжнародну систему захисту прав та свобод людини і громадянина [5]. Міжнародний захист прав людини є невід'ємним і визначальним компонентом сучасного правопорядку. Міжнародні органи та організації відіграють важливу практичну роль у всіх сферах суспільного життя і їхнє значення надзвичайно важливе для людей, оскільки вони виступають, наче каркас, для повноцінного та щасливого життя, забезпечуючи мир, захист громадянських / природних прав та інтересів. Саме тому, міжнародний захист прав і свобод людини є прогресивним засобом відновлення соціальної справедливості та гармонії у суспільних відносинах.

Список використаних джерел

1. Конституція України: прийнята на 5-ій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. Із змін. та доповн., станом на 29 січня 2016 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Вітковська А.Т. Міжнародні організаційно-правові механізми захисту прав людини. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2010. Випуск 88. Частина 1. С. 111-113.
3. Петранов Б. Правовое государство и международное сотрудничество в области прав человека. *Международное право в современном мире*. М., 1991. С. 112.
4. Лищина И. Международные механизмы защиты прав человека. URL: <http://library.khpg.org/index.php?id=1080721325>
5. Данилова В. А., Гусева А. Л. К вопросу о механизмах защиты прав человека. *Концепт*. 2014. Спецвипуск № 27. URL: <http://e-koncept.ru/2014/14814>.

Зальопана Н.

*студентка I курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент
кафедри теорії та історії
держави і права ТНЕУ
Подковенко Т.О.*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ

Проблема гендерної рівності стоїть на 5 місці серед глобальних цілей ООН, які потрібно досягнути людству до 2030 року [1]. Адже основною засадою розвитку правової демократичної держави є забезпечення принципу рівності всіх громадян. Тому на тлі глобалізаційних процесів тема правового регулювання гендерної рівності стає актуальною на світовому та національному рівні.

Особливо це важливо для українського суспільства, яке обрало інтеграцію в Європейське середовище. Це зумовлює потребу реформації свідомості, закладених принципів, які ще досі мають російський «присмак».

Гендерна рівність – це рівний правовий статус жінок і чоловіків, еквівалентна можливість обох реалізовувати надані законодавством права, що дозволяє брати однакову участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Джерелом гендерних стереотипів є культурні приписи, особливості менталітету, релігійні норми, сформовані історичними подіями. Ці явища століттями формували наше підсвідоме відношення до дискримінації, паритетності прав жінок та чоловіків.

Правове регулювання – це діяльність держави та громадянського суспільства щодо упорядкування, розвитку, ефективного функціонування суспільних відносин, що виконується з допомогою правових засобів. Чому саме цей різновид соціального регулювання є найважливішим

серед інших? Відповідь закладена в функціональних аспектах права. На відміну від інших соціальних норм, які для закріплення у свідомості людей спочатку потребують загального визнання, часу для «перевірки» суспільством, правові норми реалізуються швидше. Право не має «подобатися», адже його положення є загальнообов'язковими для виконання. Тому, якщо потрібне швидке реформування суспільних відносин, найшвидшим шляхом є саме правовий, який характеризується державним забезпеченням і охороною.

Україна офіційно розпочала шлях правового регулювання гендерної рівності ставши учасницею ООН. Саме одним з фундаментальних принципів Статуту ООН є рівні права чоловіків та жінок. З цього моменту ми зобов'язалися виконувати, реалізовувати, забезпечувати рівність всіх людей незалежно від статі.

Зрозуміло, що для дотримання цього принципу потрібно створити відповідну правову базу, на основі якої будуть відбуватися зміни. Відповідно до цього в Україні було прийнято нормативно-правові акти: Указ Президента України «Про підвищення соціального статусу жінок в Україні» від 25 квітня 2001 р., закони України «Про забезпечення рівних прав жінок і чоловіків та рівних можливостей їх реалізації» від 8 вересня 2005 року, «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» від 6 вересня 2012 року, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії дискримінації» від 13 травня 2014 року, Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2021 року» від 11 квітня 2018 року.

Проте найголовнішим актом залишається Конституція України, яка у статті 24 закріпила паритетність прав обох статей: «Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям» [2].

Однак, успішність держави залежить не лише від існуючих законодавчих норм, але й від правозастосовчої практики, тобто реального гарантування і виконання прав, закріплених у нормативно-правових актах, у т.ч. ратифікованих державою. Вітчизняна практика, на жаль, свідчить про неповне виконання державою її зобов'язань [3, с. 147]. Діяльність державних органів в цьому напрямі є неактивною та малоефективною. Присутнє дещо формальне ставлення до згаданих вище законів. Немає закладеного розуміння цієї політики, потреби в її дотриманні, засобів підтримки, координації зусиль спрямованих на вирішення даної проблеми.

Де-факто відсутні реальні засоби впливу на порушників гендерної рівності. Проблема вирішення цього питання полягає у характеристиці вчиненого порушення. Адже кримінальна відповідальність визначається за наявності навмисного протиправного діяння, яке потребує відповідних доказів, що у дискримінаційних справах дуже складно довести. Законом «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» зазначено, що «особи, винні в порушенні вимог законодавства про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, несуть цивільну, адміністративну та кримінальну відповідальність згідно із законом» [4]. Однак розмірів та видів відповідальності за порушення даного правового припису не зазначено в жодному законодавчому акті.

З іншої сторони, правове регулювання є не тільки державною діяльністю. Свій внесок в розвиток суспільних відносин може робити громадянське суспільство. Саме зацікавленість громадян у даній проблематиці є важливою умовою. Повинні активізувати свою діяльність жіночі громадські організації та об'єднання. Вони мають привернути увагу людей до сфери гендерних відносин, координувати свої дії для допомоги жертвам дискримінації. Вони на своєму досвіді зможуть зруйнувати гендерні стереотипи та стати рушієм розвитку громадянського суспільства, яке зможе в свою чергу активізувати діяльність державних органів. Серед таких громадських організацій в Україні існують: гендерний центр «Крона», «Ділові українські жінки», «Відкрите суспільство», «Європейська асамблея жінок-депутатів»,

«Жіночий консорціум України», «Ла Страда – Україна», Ліга захисту прав жінок «Гармонія рівних», центр «Жіночі перспективи».

Отже, гендерна рівність є невід’ємною складовою принципу рівності, без досягнення і охорони якої неможливо стверджувати про відповідний розвиток фундаментальних цінностей правової демократичної держави та громадянського суспільства. Ми проаналізували, що в Україні цим процесам не надають відповідної уваги. Тому держава повинна створити систему гарантій, чітко сформований концептуальний підхід щодо методів та способів реалізації правового регулювання, що забезпечить виконання проголошених законодавством конституційних принципів гендерної рівності.

Список використаних джерел

1. The Sustainable Development Goals. *United Nations Development Programme*. URL: <https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html> .
2. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.
3. Пищуліна О. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті Європейської стратегії України: доповідь / за ред. А. Чернова, А. Хопта. Київ: Центр Разумкова, 2016. 224 с.
4. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 07.01.2018 р. № 2866-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 52. Ст. 561.

Івах М.

*студентка II курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: д.і. н., доцент
кафедри теорії та історії
держави і права ТНЕУ
Грубінко А. В.*

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ЧЕТВІРКИ

15 лютого 1991 року, після зустрічі президента Польщі Леха Валенси, президента Чехословаччини Вацлава Гавела та прем'єр-міністра Угорщини Йожефа Антала, у місті Вишеград (Угорщина), була ухвалена Вишеградська угода. Ця дата тепер вважається початком Вишеградської групи - неформального політичного об'єднання Польщі, Угорщини, Чехії та Словаччини. Головною метою створення четвірки визначили вихід зі сфери контролю Радянського Союзу, запобігання реставрації попереднього політичного режиму, а також інтеграції до європейських та євроатлантичних структур [1].

Слід зазначити, що створення V4 подало надію на співробітництво Україні. З початку історії Вишеградської четвірки, українська влада робила декілька гучних заяв зі сподіванням на допомогу в різних сферах, до прикладу :

- 2005 рік – прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко зустрілася в місті Пулави (Польща) з прем'єр-міністрами країн Вишеградської четвірки. На даній зустрічі обговорювались питання енергетичної співпраці, зокрема, пов'язані з розвитком нафтових та газових магістралей, а також у сфері транспортування електроенергії. Саме тоді було зроблено першу публічну заяву незалежної української влади. Тоді, прем'єр висловила свої сподівання на допомогу V4 в інтеграції України до Євросоюзу. Вона зазначила, що після вступу в ЄС Україна може приєднатися до «Вишеградської четвірки» і додала: «Вона вже «п'ятірка» де-факто, а формально – «4+1» [1].

- Листопад 2014 року – на зустрічі в Братиславі Президент України Петро Порошенко та президенти країн Вишеградської четвірки домовились про започаткування нового